

Advies aan college van burgemeester en wethouders van De Fryske Marren

Portefeuillehouder(s) de heer C. van Hes Datum voorstel: 25 maart 2025 Besluit raad: Ja T.k.n. raad: Nee Zaaknummer: Z.834692 Aantal bijlagen: 9 Behandeld door: Team: Ruimtelijke ontwikkeling	Overlegd/samengewerkt met: Adviseur: ☒ communicatie ☒ juridische zaken ☐ financiën ☐ p&o ☐ inkoop Team: ☐ backoffice sociaal domein ☐ sociaal wijkteam ☒ bestuur en concernadvies jeugd en gezin ☐ concerncontrol ☐ sociaal wijkteam ☐ diensten beheer werk en inkomen ☐ informatie ☐ sociaal wijkteam ☐ klanten contact centrum zorg en participatie ☐ maatschappelijke ontwikkeling ☒ vergunningen, ☐ middelen toezicht en ☐ ondersteuning handhaving ☐ ruimtelijk beheer/realisatie ☐ wijkbeheer ☒ ruimtelijke ontwikkeling ☐ wijkover- schrijdend beheer
--	---

Onderwerp:
Wijziging omgevingsplan deelgebied buitengebied Zuidwest

Ontwerpbesluit:
Het college besluit de raad voor te stellen:

1. De ontwerpnota van uitgangspunten wijziging omgevingsplan deelgebied buitengebied Zuidwest vast te stellen.
2. De startnotitie participatie vast te stellen en het participatietraject te starten.

Datum: **Openbaar:** openbaar
Besluit college:

Inleiding - Ynliding

De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden. Eén van de kerninstrumenten is het omgevingsplan. Het omgevingsplan bevat regels voor de fysieke leefomgeving. De gemeente heeft met ingang van 1 januari 2024 op basis van de Omgevingswet ‘automatisch’ (van rechtswege) een tijdelijk omgevingsplan. Dit tijdelijke omgevingsplan geldt voor de hele gemeente en bestaat onder andere uit de geldende bestemmingsplannen. Verder bevat het omgevingsplan van De Fryske Marren de voormalige regels van het Rijk opgenomen in de zogenaamde bruidsschat. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet vervalt namelijk een aantal regels op rijksniveau. Het Rijk decentraliseert de bevoegdheid tot het stellen van deze regels naar de gemeente. Om te voorkomen dat er regels vervallen voordat de gemeente zelf regels heeft opgesteld, bepaalt artikel 7.1 van het Invoeringsbesluit Omgevingswet dat deze regels onderdeel worden van het omgevingsplan. In de praktijk wordt dit aangeduid als de 'bruidsschat omgevingsplan'.

De regels van de bruidsschat omgevingsplan zijn onderdeel van het omgevingsplan van de gemeente. De regels vormen een invulling van de hoofdstukken 1 en 22 van het omgevingsplan van rechtswege. De gemeente heeft zelf de keuze om deze regels al dan niet in gewijzigde vorm in het nieuwe deel op te nemen. De gemeente heeft op dit punt dus meer bestuurlijke afwegingsruimte gekregen.

Tot slot bestaat het omgevingsplan uit enkele gemeentelijke verordeningen, waaronder de Verordening geurhinder en veehouderij.

Gemeenten hebben tot 1 januari 2032 de tijd om het tijdelijk deel van het omgevingsplan, inclusief de bruidsschat, om te zetten naar een geheel nieuw omgevingsplan. Dat gebeurt via afzonderlijke wijzigingsbesluiten.

Het omzetten van regels uit het tijdelijk deel naar het nieuwe deel kan per deelgebied of per thema. Het college stelde op 16 juni 2020 een plan van aanpak vast voor het maken van het omgevingsplan nieuwe deel. In 2024 is dat geactualiseerd. In het Plan van Aanpak staat dat we starten met wijzigingsbesluiten voor een nieuwbouwwijk (Wyldehoarne 4, fase 2) en voor het buitengebied Zuidwest. Het raadsvoorstel bevat de vaststelling van de ontwerpnota met uitgangspunten voor de regels voor het omgevingsplan deelgebied buitengebied Zuidwest.

Participatie

Bij het opstellen van een omgevingsplan is participatie verplicht. De gemeenteraad stelt door middel van de startnotitie de kaders en randvoorwaarden vast voor het participatieproces. De startnotitie is kaderstellend aan de voorkant en toetsend aan de achterkant.

Beoogd resultaat - Beëinde resultaat

Per 1 januari 2032 een nieuwe omgevingsplan dat voldoet aan de eisen van de Omgevingswet inclusief de verplichte participatie.

Argumenten - Argumenten

- 1.1 *Op grond van de Omgevingswet moet de gemeente per 1 januari 2032 een nieuw omgevingsplan voor de gehele gemeente hebben.*
- 1.2 *Het opstellen van het wijzigingsbesluit voor buitengebied Zuidwest vloeit voort uit het plan van aanpak dat u eerder vaststelde.*

1.3 *De ontwerp-uitgangspuntennota past binnen de kaderstellende rol van de gemeenteraad.*

In de ontwerpnota is voor een aantal voor het buitengebied relevante onderwerpen de kaders/uitgangspunten onderzocht uit verschillende visies, beleidstukken, programma's en verordeningen van diverse overheden en belangenorganisaties.

Vervolgens hebben we uit de genoemde documenten per onderwerp een kader geformuleerd. Een voorbeeld van zo'n onderwerp is de omvang van het bouwperceel van agrarische bedrijven. De ontwerpnota vormt daarmee de vertaalslag tussen deze visie- en beleidsdocumenten naar de regels van het omgevingsplan.

Sommige documenten, zoals de Omgevingsvisie De Fryske Marren en de provinciale omgevingsvisie -en verordening zijn vanwege de integraliteit en samenhang meer richtinggevend dan andere documenten. In de ontwerpnota is een beschrijving gegeven van deze documenten en de relevantie voor ons omgevingsplan.

In de ontwerpnota is verder aandacht voor:

- de transitie in de landbouw;
- het landschap van het buitengebied van Zuidwest;
- de instructieregels van het Rijk en van de provincie;
- de structuur van ons omgevingsplan;
- de reikwijdte van de regels;
- de status van de ontwerpnota en het participatieproces;

De ontwerpnota kent enkele belangrijke uitgangspunten:

- we respecteren bestaande rechten;
- bij het opstellen van de regels houden we rekening met het Handboek voor bestemmingsplannen;
- het meest recente bestemmingsplan voor ons buitengebied (buitengebied Noord) is leidend voor de regels;
- we regelen zoveel mogelijk bij recht via algemene regels.

1.4 *Een nota van uitgangspunten is nodig om de verplichte milieueffectrapportage (MER) op te stellen.*

In de ontwerpnota leggen we uit wat de rol is van de uitgangspuntennota bij het opstellen van een MER.

2.1 *Op grond van de Omgevingswet en het Omgevingsbesluit zijn we verplicht participatie te organiseren bij een wijziging van het omgevingsplan.*

Als gemeente zijn we bovendien verplicht een kennisgeving over een wijzigingsbesluit in voorbereiding op Overheid.nl bekend te maken. In die kennisgeving staat hoe de gemeente participatie vormgeeft. Deze plicht staat in artikel 10.2, lid 1 van het Omgevingsbesluit. In het wijzigingsbesluit moet ook staan hoe wij inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere bestuursorganen bij de voorbereiding hebben betrokken. En ook wat de gemeente met de resultaten heeft gedaan (artikel 10.2, lid 2 van het Omgevingsbesluit). Wie de gemeente bij de participatie betreft, hangt af van het type wijzigingsbesluit (aard en omvang van het gebied), de invloed op de fysieke leefomgeving en de gevolgen voor onze inwoners.

2.2 *De notitie is opgesteld in overeenstemming met het format van ons Wixselwurkbeleid*

In de Startnotitie participatie beschrijven we de zogenaamde participatieladder. Op de participatieladder kunnen inwoners zien of en op welke manier ze invloed op een project kunnen hebben. Op de laagste trede heeft de participant de minste invloed en wordt alleen geïnformeerd. Op de hoogste trede heeft de participant de meeste invloed en faciliteert de gemeente de initiatiefnemer bij het initiatief. Bij de hoogste trede spreken we van overheidsparticipatie.

Participatieladder

In het proces van de wijziging van het omgevingsplan bepaalt de gemeente de agenda en luistert naar de mening van inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties, medeoverheden en andere belanghebbenden. Zij kunnen hun mening geven en de uitkomst daarvan biedt inzicht in de belangen die mogelijk in het gebied spelen en waar de gemeenteraad in de besluitvorming rekening mee moet houden. Uiteindelijk neemt de gemeenteraad het besluit tot vaststelling van het wijzigingsbesluit. Daarmee bevinden wij ons op het niveau van adviseren/raadplegen. Met de gemeenteraad is afgesproken dat alleen voor de eerste drie treden op de ladder een startnotitie aan de raad wordt voorgelegd. Daar wijken we in dit geval vanaf door ook voor deze treden (adviseren/raadplegen) een startnotitie aan de raad voor te leggen. Daarvoor hebben we een aantal argumenten:

- De aard en omvang van het gebied waar zeer grote belangen een rol spelen, denk bijvoorbeeld aan de (benodigde) ruimte voor agrariërs, water en natuur. Hierbij speelt een aantal grote maatschappelijke ontwikkelingen: stikstof, klimaatadaptatie, energietransitie, veenweideproblematiek en de transitie in de landbouw.
- Naar verwachting nemen veel inwoners en organisaties deel aan de participatie.
- Het verplichtende karakter van de participatie in combinatie met feit dat de gemeenteraad het wijzigingsbesluit vaststelt en verantwoording aflegt over de uitgevoerde participatie.

2.3 *De notitie past binnen de kaderstellende rol van de gemeenteraad.*

2.4 *De gemeenteraad is het bevoegde orgaan voor het vaststellen van het wijzigingsbesluit en moet in het kader van die besluitvorming ook verantwoording af leggen over de gevoerde participatie.*

Kanttekeningen: risico's en eventuele beheersmaatregelen – Kanttekeningen: risico's en eventuele beheersmaatregelen

1.1 *Hebben we per 1 januari 2032 geen compleet nieuw omgevingsplan, dan vervallen de regels uit verordeningen die verplicht in het omgevingsplan moeten worden opgenomen.*

Voorbeelden van deze regels zijn regels uit de Algemeen Plaatselijke Verordening (APV) zoals:

- de vergunningplicht van het kappen van bomen;
- regels voor het maken en veranderen van een uitrit;
- regels voor het voeren van handelsreclame.

Een beheersmaatregel zou kunnen zijn om alle regels uit die verordeningen in één keer met een zogenaamde thematische wijziging tijdig in het omgevingsplan op te nemen. Het instrument van een thematische wijziging kunnen we inzetten naast een gebiedsaanpak.

1.2 *In de ontwerpnota van uitgangspunten is bij sommige kaders ook een alternatieve keuze geformuleerd.*

Deze alternatieve keuze is geformuleerd omdat het kader zelf afwijkt van bijvoorbeeld de ruimte die de provinciale omgevingsverordening ons biedt of afwijkt van de regels van het leidende bestemmingsplan Buitengebied Noord. De gemeenteraad hoeft in het kader van de ontwerpnota geen keuze te maken tussen het kader of het alternatief. We hebben het alternatief geformuleerd om de betrokkenen in het participatieproces te laten zien welke keuzes er zijn zodat zij daar hun mening over kunnen geven. Na het participatieproces leggen we de definitieve nota van uitgangspunten aan de gemeenteraad voor. Mede aan de hand van de uitkomsten van het participatieproces leggen we aan de raad het kader of het alternatief voor.

Beleid, regelgeving en Sustainable Development Goals (SDG's) – Belied, regeljouwing en Sustainable Development Goals (SDG's)

Omgevingswet, Omgevingsbesluit, Invoeringswet Omgevingswet, omgevingsplan en omgevingsvisie De Fryske Marren. Verder zijn in de ontwerp-uitgangspuntennotitie de geraadpleegde visies, beleidsstukken, programma's en verordeningen beschreven.

Financiën - Finânsjes

De kosten van het opstellen van het omgevingsplan en de in dat kader te voeren participatieproces betalen we uit het krediet Actualisatie BP Buitengebied Zuid-West.

Duurzaamheid - Duorsumens

In de ontwerpnota van uitgangspunten zijn ook kaders opgenomen voor duurzaamheid zoals:

- een verbod op gaswinning.
- mogelijkheden voor grondgebonden zonnepanelen bij woningen, agrarische bedrijven, horecavoorzieningen, maatschappelijke voorzieningen en bedrijven.
- ruimte voor dakturbines.
- mogelijkheden voor nieuwe windturbines bij agrarische bedrijven.

Participatie - Partisipaasje

Zie startnotitie Participatie. Deze nota is tot stand gekomen met de adviseurs voor communicatie en participatie. En we deelden ervaringen met collega's die betrokken waren bij het participatietraject bij de driehoek te Joure (bouw nieuw ziekenhuis).

Communicatie – Kommunkaasje

Zie ook hier de startnotitie Participatie. Daar staat in welke communicatiemiddelen we inzetten. We zijn al bezig met het inrichten van een projectpagina waar bewoners informatie over het project kunnen raadplegen inclusief een tijdspad. Na de vaststelling van het raadsvoorstel kan deze site worden geraadpleegd. We zorgen na de vaststelling door de raad ook voor een persbericht waarin we de participatie aankondigen.

In verband met de startnotitie Participatie hebben we ook samenspraak gehouden met onze bedrijfscontactfunctionarissen en de dorpscoördinatoren.

Vervolg en evaluatie - Ferfolch en evaluaasje

1. Behandeling raadsvoorstel in Petaer en gemeenteraad.
2. Start participatie. Van Q3 2025 tot en met Q1 van 2026.
3. Vaststelling door de gemeenteraad van de definitieve nota van uitgangspunten. De vastgestelde nota wordt de basis voor het opstellen van regels voor ons buitengebied Zuidwest. Planning vaststelling definitieve nota van uitgangspunten: Q1 2026.
4. Bij dit voorstel zit een globale planning van het proces. De planning is inclusief de werkzaamheden die voor de Milieu Effect Rapportage uitgevoerd moeten worden.

Bijlagen - Taheakke

1. Rv - Wijziging omgevingsplan deelgebied buitengebied Zuidwest - Z.834692;
2. Rb – Wijziging omgevingsplan deelgebied buitengebied Zuidwest - Z.834692;
3. Rv-voorblad - Wijziging omgevingsplan deelgebied buitengebied Zuidwest - Z.834692;
4. Bijlage 1 – Ontwerputgangspuntennota - Wijziging omgevingsplan deelgebied buitengebied Zuidwest - Z.834692.
5. Bijlage 2 - Startnotitie participatie – Wijziging omgevingsplan deelgebied buitengebied Zuidwest - Z.834692
6. Bijlage 3 - Overzicht kaders - Wijziging omgevingsplan deelgebied buitengebied Zuidwest - Z.834692.
7. Bijlage 4 - Deelgebieden Omgevingsvisie De Fryske Marren - Wijzigingsbesluit omgevingsplan deelgebied buitengebied Zuidwest - Z.834692.
8. Bijlage 5 - Planning wijzigingsbesluit buitengebied Zuidwest - Wijziging omgevingsplan deelgebied buitengebied Zuidwest - Z.834692
9. Bijlage 6 - Plan van Aanpak opbouw omgevingsplan - Wijzigingsbesluit omgevingsplan deelgebied buitengebied Zuidwest - Z.834692.